

JUSTIITSMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 1696a-o

Tallinnas 28. septembril 2018. a

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon (edaspidi komisjon), koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Harri-Koit Lahek ja Sulev Sulsenberg, vaatas kirjalikus menetluses läbi vaidlustajate Kõue Heintalu, Uko-Aija Heintalu, E. Heintalu ja Õ. Heintalu (ühine esindaja volikirja alusel patendivolinik Almar Sehver) vaidlustusavalduse kaubamärgi „Aleksander Heintalu ALEKSANDER HEINTALU“ (edaspidi vaidlustatud kaubamärk; taotluse nr M201600067, esitamise kuupäev 27.01.2016) registreerimise vastu MTÜ Robirohi (edaspidi taotleja) nimele klassi 5 kaupade *ravimjoogid; ravimjuured; ravimteed; ravitoimega loomasööt; ravivannipreparaadid; toidulisandid; toidulisandid loomadele; toonikud (ravimid); ravimid inimestele, inimeste raviks; narkootikumid, uimastid; meditsiinilised võided; meditsiinilised õlid; meditsiinilised ja veterinaarsed preparaadid; meditsiinilised tinktuurid; meditsiinilised taimeteed*, klassi 33 kaupade *alkoholjoogid, v.a õlu; alkohoolsed puuviljaekstraktid; džinn; piiritusjoogid* ning klassi 41 teenuste *aedkoolid; etenduste lavastamine; esinemised elavettekandes; giidiga ekskursioonide läbiviimine; puhke-, ajaviitealade pakkumine; raamatute kirjastamine, avaldamine; religioosne õpetus; stsenaariumite kirjutamine; tekstide, v.a reklaamtekstide kirjastamine, avaldamine; filmitootmine, -produtseerimine, v.a reklaamfilmide tootmine; meelelahutusteenused; videolindile salvestamine* suhtes.

Asjaolud ja menetluse käik

1) 01.02.2017 esitas vaidlustaja vaidlustusavalduse, milles märgitakse, et vaidlustajad on Aleksander Heintalu, tuntud ka kui Vigala Sass, pärijad. Kõue Heintalu ja Uko-Aija Heintalu on täisealised, E. ja Õ. Heintalu on alaealised ning neid esindab seadusliku esindajana ema Elo-Katre Liiv. Vaidlustusavaldusele on lisatud esindajale väljastatud volikiri (vaidlustusavalduse lisa 1). A. Heintalu oli Eesti tuntud ravitseja ja mitmete raamatute autor, kes suri 19.08.2015. Lisatud on Vikipeedia väljatrükk (lisa 2) ning folkloristika ja kultuuriantropoloogia ajakirja „Mäetagused“ Maire Kõiva mälestusartikkel (In memoriam) A. Heintalust (lisa 3). Oma testamendiga pärandas A. Heintalu kogu oma vara lastele ja lisatud 23.12.2015 pärimistunnistuse kohaselt on A. Heintalu kogu vara pärijateks vaidlustajad (lisa 4). A. Heintalu pärandvara hulka kuulusid muuhulgas temale kuuluvad kinnistud Saaremaal, täpsemalt MÄNNISALU elukoha kinnistu (lisa 5) ja Hiie-Dendropargi kinnistu (lisa 6), samuti raamatukogu, autoriõigused ja muu vara. Vaidlustajad käsitlevad osana pärandvarast ka oma isa kodanikunime.

Patendiamet on otsustanud registreerida vaidlustatud kaubamärgi taotleja nimele. Lisatud on kaubamärgi publikatsiooni koopia kaubamärgilehest 12/2016 (lisa 7) ning väljatrükk Patendiameti andmebaasist taotluse nr M201600067 kohta (lisa 9). Vaidlustajad esitavad eeltoodud kaubamärgitaotluse ja taotluse nr M201600066 „Vigala Sass VIGALA SASS“ (lisa 8) vastu ühise vaidlustusavalduse ja taotlevad, et komisjon liidaks need ühte menetlusse. Kuna vaidluse asjaolud on mõlema kaubamärgi osas samad, siis võimaldab vaidlustusavalduste ühine läbivaatamine lihtsustada ja kiirendada vaidlustusmenetlust.

Vaidlustajad leiavad, et vaidlustatud kaubamärkide suhtes esinevad õiguskaitset välistavad asjaolud tulenevalt sellest, et need kahjustavad õigust nimele (kaubamärgiseaduse e KaMS § 10 lg 1 p 6) ning varasemat üldtuntud kaubamärki (KaMS § 10 lg 1 p-d 1, 2 ja 3) ning vaidlustatud taotlused on

Adress:
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Telefonid:
6208201, 6208276
e-mail: toak@just.ee

Faks:
6208109
<http://toak.just.ee/>

esitatud pahauskselt (KaMS § 9 lg 1 p 10). Vaidlustajad leiavad, et vaidlustatud kaubamärgid kahjustavad nende õigusi ja seadusega kaitstud huvisid. KaMS § 41 lg 2 alusel võib kaubamärgi registreerida asjast huvitatud isik. Vaidlustajad leiavad, et nad on A. Heintalu ainsate pärijatena asjast huvitatud isikuteks. Pärandaja kodanikunime kaubamärgina registreerimine taotleja nimele kahjustab pärijate õigusi ja huve, kuna kolmanda isiku poolt pärandvaraga ja pärandaja isikuga otseselt seotud kaubamärgi registreerimine kahjustab pärijate võimalusi pärandvara kasutada ja käsutada. ALEKSANDER HEINTALU on tuntud nimi, millega seostub ka pärast A. Heintalu surma märkimisväärne kultuuriline väärtus ning pärijad peavad olema õigustatud otsustama oma isa nime kasutamise üle ning samuti saama kontrollida selle kasutust kolmandate isikute poolt.

Vaidlustatud kaubamärgi registreerimine on vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 6, mille kohaselt õiguskaitset ei saa kaubamärk, mille kasutamine kahjustab varasemat õigust nimele, isikuportreele, kinnistu nimetusele, arhitektuuriobjekti nimetusele või kujutisele, autoriõiguse või tööstusomandi esemele või muud varasemat õigust. Isiku nime ja kujutise kaitse langeb põhiseaduse kaitsefääri, nimelt PS § 19 kaitseb üldise isiku põhiõigusena isiku enesekujutamise õigust ja PS § 26 kaitseb eraelu ja perekonna kaitsenormina isiku identiteeti, aga samuti ka isiku õigust oma kujutisele. Isiku identiteet hõlmab muuhulgas isiku nime ja tema välimuse. Isiku eraelu kõik aspektid on PS § 19 ja 26 kaitsealaga hõlmatud. Seega oma nime kaitset võib isik tugineda eraelu puutumatusse põhiseaduslikule kaitsele ning tema nime sisaldava kaubamärgi registreerimise vastu astuda PS § 19 ja 26 alusel (Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne, 2012). Isikunime küsimused on leidnud õiguslikku reguleerimist ka reklaamiseaduses, mille § 28 lg 4 keelab alkohoolse joogi reklaamis kasutada tuntud isiku nime ja ravimiseaduse § 84 lg 7 p 2, mis piirab tuntud isiku kasutamist reklaamis. Samuti on oluliseks isikuõigusi kaitsvaks normiks reklaamiseaduse § 6 lg 1, mis ei luba reklaamis ilma isiku eelneva kirjaliku nõusolekuta kasutada teist isikut. Võlaõigusseadus (VÕS) sisaldab samuti isiku nime ja kujutise kaitsenorme ning ennekõike võimaldab isiku nime õigustamatu kasutamise alusel esitada kahju hüvitamise ja alusetu rikastumise nõudeid. VÕS § 134 lg 6 loetleb täiendavad (karistusliku kahjuhüvitise) tunnused mittevaralise kahjuna isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamise, eraelu puutumatusse või muu sarnase isikuõiguse rikkumise eest kahjutasu arvestamisel. VÕS § 1046 lg 1 kohaselt isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamine, eraelu puutumatusse või muu isikliku õiguse rikkumine on õigusvastane, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Õigusvastasuse tuvastamisel tuleb arvestada rikkumise liiki, põhjust ja ajendit, samuti suhet rikkumisega taotletud eesmärgi ja rikkumise raskuse vahel. Autoriõiguse seadus reguleerib täpsemalt autori nimega seotud isiklike õigusi seoses autori õigusega autorinimele (AutÕS § 12 lg 1 p 2), teose tähistamisega autorinimega (AutÕS § 12 lg 1 p 3), moonutiste ja ebatäpsuste autorinime tähistuses vaidlustamisega (AutÕS § 12 lg 1 p 5) ja autorinime kõrvaldamise nõudmisega (AutÕS § 12 lg 1 p 9). Kuid oluline on osundada ka, et autori nime kaitse on tähtjatu ja seda kaitstakse ka peale autori surma ja autoriõiguste lõppemist. Nimelt, AutÕS § 44 lg 1 kohaselt isiku konkreetse teose autoriks olemist (teose autorsust), autori nime ning autori au ja väärikust kaitstakse tähtjatu.

Vaidlustajad leiavad, et ALEKSANDER HEINTALU on tuntud nimi ning tegemist on neile kuuluva rahaliselt hinnatava õigusega. Seega on tegemist varaga tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 66 mõistes ning seega kuulub pärandvara hulka, mille osas on vaidlustajad õigustatud isikud.

Tuntud isikute nimesid on ka varasemalt Eestis kaitstud, s.h nende ilma loata registreerimise vastu. Näiteks otsustas komisjon juba oma 20.10.1995 otsusega nr 70-o, et „PICASSO“ registreerimine kolmanda isiku nimele rikub Pablo Picasso pärijate õigusi. Vaidluse sisulist lõpptulemit kajastab asjaolu, et kõnealune kaubamärk on registreeritud 14.08.1997 nr 24056 all Pablo Picasso järeltulijaid ühendava organisatsiooni SUCCESSION PABLO PICASSO C/O PICASSO ADMINISTRATION, EURL nimele (PICARRUS <http://andmebaas.epa.ee/avalik/#/trademarks?nr=9309689&ln=et>). Kuigi vaidlus puudutas teistsuguseid asjaolusid, siis komisjoni 18.07.2008 otsus nr 897-o (GO SPA GEORG OTS SPA HOTELL) kinnitab seda, et komisjon on käsitletud surnud tuntud isiku nime varana, mille kasutamisest saab pärija lepinguga reguleerida. Antud otsustega on komisjon sisuliselt kinnitanud, et isiku nimi, s.h surnud isiku nimi on kaitstav õigushüve ehk vara.

Vaidlustatud kaubamärgi registreerimine taotleja nimele kahjustaks pärijate õigusi, kuna kaubamärk on esitatud registreerimiseks kaupadele ja teenustele, millega seoses A. Heintalu oli tuntud. Samamoodi on need taotluses sisalduvad kaubad ja teenused olulised vaidlustajate pärandvara tulevasel kasutamisel ja käsutamisel (näiteks dendropark, raamatute kirjastamine). Oluline on juhtida tähelepanu ka sellele, et taotluses sisalduvad kaubad nagu ravimid, narkootikumid, alkohoolsed joogid on reguleeritud spetsiaalsete õigusnormidega ja märkimisväärsete riikliku kontrolli ja piirangutega – seega ei ole õigustatud, et kolmas isik kasutab ja otsustab vaidlustajate isa nime kasutuse üle selles valdkonnas. Lähtudes eeltoodust leiavad vaidlustajad, et kõnealuse nime kaubamärgina registreerimine taotleja nimele on vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 6, kuna see kahjustaks pärijate ehk vaidlustajate õigusi oma isa nimele.

Nimi ALEKSANDER HEINTALU on käsitletav ka vastavas valdkonnas (raamatute kirjastamine, ravitsemine, ravimid, dendropark jms) registreerimata üldtuntud kaubamärgina. Tegemist on pärandvaraga, mille osas on õigustatud isikuteks vaidlustajad. Seega vaidlustatud kaubamärkide registreerimine on vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 1, 2 ja/või 3 mille kohaselt õiguskaitset ei saa kaubamärk, mis on identne varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete kaupade või teenuste tähistamiseks (KaMS § 10 lg 1 p 1); või identne või sarnane varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete või samaliigiliste kaupade või teenuste tähistamiseks, kui on tõenäoline kaubamärkide äravahetamine tarbija poolt, sealhulgas kaubamärgi assotsieerumine varasema kaubamärgiga (KaMS § 10 lg 1 p 2); või identne või sarnane varasema registreeritud või registreerimiseks esitatud kaubamärgi või valdavale enamusele Eesti elanikkonnast tuntud kaubamärgiga, millel on õiguskaitse teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks, kui hilisema kaubamärgiga võidakse ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet, mis oli omandatud hilisema kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise kuupäevaks või prioriteedikuupäevaks (KaMS § 10 lg 1 p 3). Vaidlustajad on A. Heintalu pärijatena varasema kaubamärgi omanikud KaMS § 11 lg 1 p 1 mõistes, mille kohaselt varasem kaubamärk on kaubamärk, mis omandas üldtuntuse varem. Vaidlustajad tuginevad siinjuures nime tuntusele kõigis neis valdkondades, milles A. Heintalu tegutses. Vaidlustajate ja taotleja kaubamärgid on identsed ning taotleja kaubamärgid kordavad täielikult nime ALEKSANDER HEINTALU, mille kaudu vaidlustajate isa tuntud oli. Kaubamärkidega hõlmatud kaupade loetelud on sisuliselt identsed ning ülejäänud osas sarnased või omavahel seotud selles osas, et arvestades vaidlustajate kaubamärkide tuntust, siis tegemist on kaupade ja teenustega, mille osas tarbija eeldab, et tegemist on A. Heintalu tegevuse või pärandiga seotud kaupade ja teenustega, nimelt *ravitsemine, ravimtaimed, ravimid, ravimtaimedest valmistatud või neil põhinevad ravimid ja joogid, dendropark, raamatud, kirjastamine, religioosne õpetus, spirituaalne juhendamine, terviselaane nõustamine*. Kaubamärgiseaduse tõlgendamisel on analoogia alusel kohaldatavad Euroopa Kohtu lahendid seoses Esimese Nõukogu direktiiviga 2008/95/EÜ 22. oktoobrist 2008 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta. Euroopa Kohus on 11.11.1997 otsuses (C-251/95 Sabèl BV v Puma AG, Rudolf Dassler Sport) leidnud, et äravahetamise tõenäosust peab hindama globaalselt, arvesse võttes kõiki tegureid, mis on asjakohased juhtumi asjaoludega. Globaalne hinnang kaubamärkide visuaalse, foneetilise ja kontseptuaalse sarnasuse üle peab tuginema kaubamärkide üldmuljele, arvestades nende eristavaid ja domineerivaid komponente. Arvestades eeltoodud märkide ning kaupade ja teenuste identsust, siis on täidetud KaMS § 10 lg 1 p 1 rakendamise kriteeriumid.

Muus osas leiavad vaidlustajad, et esineb tõenäosus vaidlustajate ja taotleja kaubamärkide äravahetamiseks tarbija poolt, s.t esineb tõenäosus, et tarbija ajab segamini vaadeldavad kaubamärgid (otsese äravahetamise tõenäosus) või seostab vaadeldavate kaubamärkide omanikke (kaudse äravahetamise tõenäosus). Vastavalt 29.09.1997 Euroopa Kohtu poolt kohtuasjas C-39/97 Canon Kabushiki Kaisha v Metro-Goldwyn-Mayer Inc., tehtud otsuse p-le 17, milles Euroopa Kohus on leidnud, et “väiksem sarnasuse tase kaupade või teenuste osas võib olla ülekaalutud kaubamärkidest pärineva suurema märkide sarnasusega ja vice versa”, on antud juhul kaupade valdavast identsusest tulenevalt tegemist suurendatud äravahetamise tõenäosusega. Kaupade ja

teenuste oas, mida komisjon ei pea sarnasteks, leiavad vaidlustajad, et taotleja soovib registreerimiseks esitatud kaubamärgiga ära kasutada ja/või kahjustada vaidlustajate kaubamärgi mainet ja/või eristusvõimet. Euroopa Kohus on hiljutistes otsustes tõlgendanud eristusvõime ning maine kahjustamise ja/või ärakasutamise kriteeriumit. Euroopa Kohus on 27.11.2008 otsuses (C-252/07 Intel Corporation Inc. vs CPM United Kingdom Ltd., p 37-38), leidnud, et “37 Direktiivi artikli 4 lõike 4 punktis a sätestatud kaitse kohaldamiseks peab varasema kaubamärgi omanik tõendama, et hilisema kaubamärgi kasutamine „kasutaks ebaõiglaselt ära või kahjustaks varasema kaubamärgi [eristusvõimet] või mainet. 38 Selleks ei pea varasema kaubamärgi omanik tõendama, et tema kaubamärgile on direktiivi artikli 4 lõike 4 punkti a tähenduses tegelikult ning vastaval hetkel kahju tekitatud. Nimelt, kui on ette näha, et viis, kuidas hilisema kaubamärgi omanik võib kasutada varasemat kaubamärki, tekitab tulevikus selliselt kahju, siis ei ole varasema kaubamärgi omanik kohustatud ootama tegelikku kahjutekitamist, et keelata selline kasutamine. Varasema kaubamärgi omanik peab siiski tõendama selliste tegurite olemasolu, mis võimaldavad järeldada, et esineb tõsine oht, et tema kaubamärgile tulevikus kahju tekitatakse“. Euroopa Kohus on oma 12.12.2008 otsuses (C-197/07 Aktieselskabet af 21. november 2001 vs OHIM, p 22) leevendanud Direktiivi artikli 4 lõike 4 tõlgendamise kriteeriumit ning leidnud, et “... ei pea tõendama, et varasemale kaubamärgile on tegelikult ning vastaval hetkel kahju tekitatud; piisab vaid välja tuua asjaolud, mille alusel saaks *prima facie* järeldada, et tulevikus varasema kaubamärgi ärakasutamise võimalus ei ole hüpoteetiline (vaata, analoogia korras, mis puudutab Esimese Nõukogu direktiiviga 89/104/EEC kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta Artikli 4(4)(a) sätet (OJ 1989 L 40, p. 1), Case C-252/07 Intel Corporation [2008] ECR I-0000, para 38)“.

Taotleja kaubamärgi registreerimine kahjustab tuntud nime kui kaubamärgi eristusvõimet. Varasema isiku nime kujutava kaubamärgiga identse kaubamärgi registreerimine toob esile kaubamärkide assotsieerumise, mis kahjustab varasemat kaubamärki, nõrgestades tema eristusvõimet. Vaidlustajal ei ole mingit võimalust kontrollida ega mõjutada taotleja kaubamärgiga tähistatud kaupade kvaliteeti ja sellega seotud mainet. Lähtudes eelmainitust on vaidlustajad arvamisel, et taotleja märk kahjustab tema maineka kaubamärgi mainet. Eelmainitud C-487/07 L’Oreal SA v Bellure NV otsuses (para 49-50) Euroopa Kohus täpsustab “et kui kolmas isik üritab maineka kaubamärgiga sarnase tähise kasutamisega asuda asjaomase kaubamärgi kiiluvette, et saada kasu viimase atraktiivsusest, reputatsioonist ja prestiižist ning kasutada seda ilma rahalist hüvitist maksmata ja ise kaubamärgiomaniku ärilisse panusesse selle kaubamärgi kuvandi loomisel ja säilitamisel panustamata, siis tuleb seda kasutamist pidada kaubamärgi eristusvõime või maine ebaõiglaseks ärakasutamiseks. Eeltoodut arvestades tuleb viiendale küsimusele vastata, et direktiivi 89/104 artikli 5 lõiget 2 [analoogne KaMS §10 lg 1 p-le 3] tuleb tõlgendada selliselt, et selle sätte tähenduses ei eelda kaubamärgi eristusvõime või maine ebaõiglane ärakasutamine segiajamise tõenäosuse olemasolu ega ohtu, et kaubamärgi eristusvõimet, mainet või kaubamärgiomanikku üldisemalt võidakse kahjustada. Kasu, mida kolmas isik maineka kaubamärgiga sarnase tähise kasutamisest saab, kujutab endast kaubamärgi eristusvõime või maine ebaõiglast ärakasutamist kolmanda isiku poolt, kui viimane soovib tähise sellise kasutamisega asuda maineka kaubamärgi kiiluvette, et saada kasu viimase atraktiivsusest, reputatsioonist ja prestiižist ning kasutada seda ilma rahalist hüvitist maksmata ja ise kaubamärgiomaniku ärilisse panusesse selle kaubamärgi kuvandi loomisel ja säilitamisel panustamata.” Seega on eelmainitud omaniku tegevus, sh vaidlustaja maineka kaubamärgiga sarnase tähise loomine, selle registreerimine ja kasutamine C-487/07 otsuse valguses tõlgendatav kui vaidlustaja mainekate kaubamärkide maine ja/või eristusvõime ärakasutamine.

Vaidlustajad leiavad lisaks, et taotleja on esitanud kaubamärgi registreerimiseks pahauskselt. Puudub mõistlik õigustus, miks taotleja on pärast A. Heintalu surma ning pärimistunnistuse väljastamist asunud enda nimele registreerima nende isa pärisnime. Vaidlustatud kaubamärgi registreerimine taotleja kaubamärgina on vastuolus KaMS § 9 lg 1 p-ga 10, mille kohaselt õiguskaitset ei saa tähis mille registreerimist taotleb isik (edaspidi taotleja) on esitanud taotluse pahauskselt või mida on hakatud kasutama pahauskselt. A. Heintalu on pärandanud kogu oma vara lastele ja see asjaolu on olnud teada ka taotlejale, kuid sellele vaatamata on taotleja esitanud

kõnealuse kaubamärgitaotluse, mis võimaldaks taotlejal teha pärijatele takistusi pärandvara kasutamisel ja käsutamisel ning ilmselgelt vähendab pärandvara väärtust, kuna pärijad kaotaksid MTÜ Robirohu kaubamärgi registreerimise tõttu õiguse ja võimaluse oma isa nime kasutamiseks ja käsutamiseks, nt dendropargi, mille kinnistu on pärijad pärinud, külastajatele avamine ja nime ALEKSANDER HEINTALU kaudu avalikkusele tutvustamine. Lisaks on oluline taotleja pahauskuse juures arvestada sellega, et MTÜ Robirohi on alates aastast 2007 A. Heintalu dendropargi rentnikuks (lisa 11). Seega on kaubamärgi registreerimist enda nimele taotlenud isik, kes kasutab A. Heintalu vara lepingu alusel, kuid peale rendileandja surma on asunud rendileandja tuntud nimesid registreerima enda nimele olukorras, kus dendropargi kinnistu on pärandatud A. Heintalu lastele ehk vaidlustajatele. Vaidlustatud kaubamärkide loetelus on teenused „aedkoolid“ ja „giidiga ekskursioonide läbiviimine“, millised mõlemad seostuvad otseselt dendropargi kasutusfunktsiooniga. Seega võivad vaidlustajad taotleja pahauskse kaubamärgitaotluse tulemusena leida end olukorrast, kus olles küll vastava dendropargi kinnistu omanikud, on nende tegevus dendropargi avalikkusele avamisel, tutvustamisel ja reklaamimisel piiratud selles osas, et nad ei või selles tegevuses kasutada oma isa nimesid. Vaidlustajad on samuti pärinud A. Heintalu autoriõigused juba avaldatud ja avaldamata teoste. Taotleja kaubamärgid hõlmavad ka „elektroonilise publitseerimise teenust“, seega oleks taotlejal õiguslik alus keelata vaidlustajate isa nimede kasutamine tema teoste kirjastamisel.

Eeltoodust tulenevalt on taotleja kaubamärgi registreerimine taotleja nimele vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-dega 1, 2, 3 ja 6 ning § 9 lg 1 p-ga 10. Lähtudes ülaltoodust ja juhindudes KaMS § 41 lg-st 2 ja 3, paluvad vaidlustajad tuvastada taotleja kaubamärgi „Aleksander Heintalu ALEKSANDER HEINTALU“ (taotluse nr M201600067) suhtes õiguskaitset välistava asjaolu olemasolu ja tühistada täielikult Patendiameti otsus kaubamärgi registreerimise kohta ning kohustada Patendiametit jätkama menetlust.

Vaidlustusavaldusele on lisatud (1) volikiri, (2) vikipeedia väljavõte A. Heintalu ehk Vigala Sassi kohta, (3) ajakiri „Mäetagused“, *in memoriam* A. Heintalu (Maire Kõiva); (4) A. Heintalu pärimistunnistus 23.12.2015; (5) MÄNNISALU elamuhoone kinnistu (kinnistusraamatu väljavõte); (6) Hiie-Dendropargi kinnistu (kinnistusraamatu väljavõte); (7) taotluste nr M201600066 ja M201600067 publikatsioonid, kaubamärgileht 12/2016, lk 15-16; (8) taotluse nr M201600066 väljatrükk; (9) taotluse nr M201600067 väljatrükk; (11) A. Heintalu ja MTÜ Robirohi rendileping; maksekorraldused.

Vaidlustusavaldus võeti 15.02.2017 komisjoni menetlusse nr 1696a all ja selle eelmenetlejaks määrati komisjoni esimees Tanel Kalmet. Taotleja esindajale saadetud e-kirjas teatati taotlejale võimalusest esitada oma vastus vaidlustusavaldusele hiljemalt 15.05.2017.

2) 15.05.2017 esitas taotleja oma seisukoha vaidlustusavalduse suhtes. Taotleja palub jätta vaidlustusavalduse kaubamärgi „Aleksander Heintalu ALEKSANDER HEINTALU“ (taotluse nr M201600067) registreerimise kohta klassides 5, 33 ja 41 täielikuks tühistamiseks, täies osas rahuldamata. Looduskaitsealane mittetulundusühing Robirohi on põhjalikult tutvunud vaidlustusavaldusega ning leiab, et aluseid selle rahuldamiseks ei esine. Vaidlustajad on moonutanud tegelikke faktilisi asjaolusid nii enda õiguste osas kui ka A. Heintalu pärandvara koosseisu osas. Kaubamärkide registreerimine taotleja nimele on kooskõlas A. Heintalu soovide ja huvidega ning ei riku ühegi A. Heintalu pärija, sh vaidlustajate õigusi. Taotleja põhjendab oma seisukohti alljärgnevalt.

Vaidlustajad on järelepärijad. A. Heintalu pärand ei ole neile käesoleval hetkel üle läinud. A. Heintalu suri 19.08.2015. Õige on see, et vaidlustajad on A. Heintalu testamendijärgsed pärijad, kuid vaidlustajad on vaidlustuses jätnud esile toomata järgmised olulised asjaolud. Pärimisseaduse (PärS) 45 lg 1 kohaselt võib testaator testamendis määrata, et teatava tähtpäeva või edasilükkava tingimuse saabumise korral läheb kogu pärand või osa sellest üle pärijalt järelepärijale. Vaidlustajad on jätnud esile toomata asjaolu, et testamendi kohaselt määras A. Heintalu kogu oma vara, mis kuulub temale või mille üle tal on õigus otsustada oma surma päeval, ükskõik kus see asub või millest see koosneb, sh raamatukogu ja autoriõigused, järelepärijateks Õ. Heintalu, E. Heintalu, K.

Heintalu, U. Heintalu ja Benno Heintalu (lisa 1). Testamendi p 2.2 kohaselt läheb A. Heintalu pärandvara järelpärijatele üle alles kõigi pärijate kahekümne kahe (22) aastaseks saamisega, st Õ. Heintalu (kes on A. Heintalu noorim laps) 22-aastaseks saamisega. Seega läheb kogu pärand vaidlustajatele üle alles 30.01.2025. Järelikult pole A. Heintalu pärand käesoleval hetkel vaidlustajatele üle läinud ning nad ei saa pärandist tulenevaid õigusi teostada. A. Heintalu määras oma eelpärijaks Aime Kure, kes ei või käsutada pärandvara hulka kuuluvat vara (testamendi p 2.4 ja 2.5). A. Kure on samuti määratud A. Heintalu testamenditajaks (testamendi p 2.6, lisa 2). Seega on ainuke isik, kes käesoleval hetkel saab A. Heintalu pärandist tulenevaid õigusi teostada, testamenditaja A. Kure. Taotlejale teadaolevalt leiab testamenditaja, et kaubamärkide registreerimisega taotleja nimele tagatakse kõige paremini testaatori viimast tahet ning seetõttu pole testamenditaja ka nõus kaubamärkide registreerimisega järelpärijate nimele (lisad 3-4). Lisaks on vaidlustajad jätnud esile toomata, et A. Heintalul oli veel üks laps (B. Heintalu), kes ei ole vaidlustust esitanud ning on nõus kaubamärkide registreerimisega taotleja nimele.

Samuti on vaidlustajad jätnud esile toomata, et A. Heintalu määras oma testamendis eraldiseisvalt, et E. Liivil ei ole õigust tema vara pärida ega otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle. Kõik vaidlustajad on E. Liivi ja A. Heintalu ühised lapsed. Vaidlustusele lisatud volikirjast (vaidlustusavalduse lisa 1) nähtub, et A. Heintalu alaealiste laste esindaja on vaidlustuse esitamisel (seega kaudselt ka pärandist tulenevate õiguste teostamisel) olnud just E. Liiv. Testamendi tõlgendamisel tuleb lähtuda testaatori tegelikust tahtest (PärS § 28). Taotleja on seisukohal, et kui A. Heintalu on määranud, et (i) pärand läheb tema lastele üle alles 30.01.2025 ning (ii) E. Liiv ei päri tema järel ega saa otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle, on ilmne, et ka käesoleva vaidlustuse esitamisel ei saa E. Liiv esindada oma alaealisi lapsi pärandvarast tulenevate õiguste teostamisel.

Kuna vaidlustajad käsitlevad ennast asjast huvitatud isikutena kui A. Heintalu pärijad, kuid pärand ei ole veel neile üle läinud, saab A. Heintalu pärandist tulenevaid õigusi pärijate nimel teostada üksnes testamenditaja (lisad 1-2). Eeltoodust tulenevalt ei ole vaidlustatud isikute näol tegemist asjast huvitatud isikutega KaMS § 42 lg 2 tähenduses ning neil puudub vaidlustuse esitamise õigus. Vaidlustus tuleb jätta ainuüksi seetõttu rahuldamata.

Kaubamärgi registreerimine taotleja nimele ei kahjusta ühtegi varasemat õigust nimele ega isikuportreele. Vaidlustajad leiavad vaidlustuses, et ALEKSANDER HEINTALU on tuntud nimi ning selle näol on tegemist rahaliselt hinnatavate õigustega. Seega on tegemist varaga TsÜS § 66 mõistes ning see kuulub pärandvara hulka, mille osas on vaidlustajad õigustatud isikuteks, nende registreerimine taotlejale kahjustab vaidlustajate õigusi isa tuntud nimele ning seetõttu esineb suhtelist õiguskaitset välistav asjaolu (KaMS § 10 lg 1 p 6). Taotleja sellega ei nõustu. Kui käsitleda kõnealuseid nimesid pärandvara koosseisu kuuluva varana, siis tuleb ka siinkohal lähtuda eelpärija ja testamenditaja seisukohast. Vaidlustajad on järelpärijad ja saavad pärandist tulenevaid õigusi teostada alles alates 30.01.2025. Olukorras, kus testamenditaja hinnangul tagab testaatori viimaseid soove kõige paremini just kaubamärgi registreerimine taotleja nimele, on selge, et käesoleval juhul pole tegemist ilma pärijate loata registreeritud kaubamärgiga. Vaidlustajate kui järelpärijate huvide eest seisab siinkohal testamenditaja A. Kure. Taotleja viitab veelkord, et testamendi tõlgendamisel tuleb lähtuda testaatori tegelikust tahtest. A. Heintalu on oma testamendis selgelt määranud, et (i) pärand läheb tema lastele üle alles kõige noorema lapse 22-aastaseks saamisega (s.o 30.01.2025), (ii) eelpärijaks ja testamenditajaks on A. Kure ning (iii) on eraldi rõhutanud, et E. Liivil ei ole õigust tema vara pärida ega otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle. Kõik vaidlustajad on A. Heintalu ja E. Liivi ühised lapsed, sh on K. Heintalu ja U. Heintalu täisealised ning Õ. Heintalu ja E. Heintalu veel alaealised. Seega on ilmne, et vaidlustus on ilmselt ajendatud üksnes E. Liivi poolt. Tõlgendades A. Heintalu viimast tahet on ilmne, et sõltumata sellest, kas käsitleda tema nime kaubamärgina või ilma registreeringuteta rahaliselt hinnatava õigusena, on eeltoodud küsimuste üle otsustamiseks, sh pärandvara hooldamiseks ja valitsemiseks õigustatud isik A. Kure. Viimane on aga seisukohal, et nime kaubamärgina registreerimine taotleja nimele on kooskõlas A.

Heintalu tegeliku tahtega. Eeltoodust tulenevalt ei saa nimetatud asjaolud kuidagi kahjustada vaidlustajate kui pärijate õigusi oma isa tuntud nimele. Järelikult ei esine KaMS § 10 lg 1 p-s 6 nimetatud kaubamärgi suhtelist õiguskaitset välistavat asjaolu.

Vaidlustajad on leidnud, et nad on varasema üldtuntud kaubamärgi „ALEKSANDER HEINTALU“ omanikud ning seega esinevad käesoleval juhul kaubamärkide registreerimisel KaMS § 10 lg 1 p-des 1-3 nimetatud suhtelist õiguskaitset välistavad asjaolud. Taotleja sellega ei nõustu. Komisjoni praktikas on leitud, et vaidlustusavalduse esitamise korral peab vaidlustaja tõendama, et üldtuntud kaubamärk kuulub temale, st tal on tähise suhtes tekkinud kaubamärgiõigused (KaMS § 5 lg 1 p 1, § 12 lg 1, § 14, vt komisjoni 02.05.2008 otsus nr 1038-o). Samas otsuses viitas komisjon, et Euroopa Kohtu praktikas on selgitatud, et kaubamärgiõigused omandatakse kas märgi deponeerimise/registreerimise teel või märgi kasutamise käigus. Taotleja hinnangul puudub vaidlus selles, et ükski vaidlustajatest pole tegelikkuses kasutanud ei suuremal ega vähemal määral ALEKSANDER HEINTALU nime. Üksnes asjaolu, et vaidlustajate näol on tegemist A. Heintalu pärijatega, ei tähenda, et (i) nime näol oleks automaatselt tegemist üldtuntud kaubamärgiga või et (ii) see kaubamärk oleks talle kuulunud ja pärijatele üle läinud. Isegi kui komisjon peaks vaidlustuse lahendamisel leidma, et (i) ALEKSANDER HEINTALU puhul on tegemist üldtuntud kaubamärgiga, (ii) mis A. Heintalu pärandvara koosseisus on üle läinud A. Heintalu pärijatele, siis juhib taotleja tähelepanu, et A. Heintalu pärandvara hoolitsema ja valitsema õigustanud isikuks on A. Kure, mitte vaidlustajad. Seega ei saa vaidlustajad ka A. Heintalu pärandvarast tulenevaid õigusi teostada. Kuivõrd vaidlustajad ei ole tõendanud ei kaubamärgi üldtuntust, selle A. Heintalu pärandvara koosseisu või neile kuulumist, ei esita taotleja menetlusökonomilistel kaalutlustel oma seisukohta (i) kaubamärkide segiajamise ja/või (ii) teenuste ja kaupade sarnasuse osas. Igal juhul ei esine aluseid vaidlustusavalduse rahuldamiseks.

Kaubamärgi registreerimine pole toimunud pahauskselt, vaid kooskõlas A. Heintalu viimase tahtega. Vaidlustusavalduses on vaidlustajad leidnud, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimine taotleja nimele on toimunud pahauskselt, mistõttu esineb absoluutset õiguskaitset välistav asjaolu KaMS § 9 lg 1 p 10 mõistes. Taotleja ei nõustu ka sellega. Arvestades toodud asjaolusid, on taotleja seisukohal, et kaubamärgi registreerimine just taotleja nimele on igati mõistlik. MTÜ Robirohi liikmed on olnud seotud A. Heintalu tööde ja tegemistega juba alates 1987. aastast; alates 1997. aastast moodustati mittetulundusühing, et esindada A. Heintalu paremini erinevates suhetes ametkondade jmt-ga. A. Heintalu ise oli üks MTÜ Robirohi asutajatest ning selle liige kuni oma surmani. MTÜ Robirohi eesmärk oli ja on aidata kaasa A. Heintalu plaanide ja soovide elluviimisel, tema tegevuse tutvustamisel, tema poolt kirjutatud käsikirjade väljaandmisel ja raamatute levitamisel, tema poolt rajatud dendropargi ja kultuseplatside ehitamisel ja hooldamisel ehk kõiges, mis puudutas A. Heintalu töid ja tegemisi. Usaldust MTÜ Robirohi suhtes näitab ilmekalt ka see, et A. Heintalu on andnud oma vaimse pärandi, käsikirjad, eluloolised dokumendid ja oma arhiivi juba oma eluajal MTÜ-le Robirohi hoidmiseks ja kasutamiseks. Samuti andis A. Heintalu temale kuuluva kaubamärgi „VIGALA SASS“ (reg. nr 39831) üle MTÜ-le Robirohi. Seega on MTÜ Robirohi eesmärgiks A. Heintalu elutöö elluviimine. Tegemist ei ole ühinguga, kellel puuduks ajalooline side A. Heintalu endaga või viimase usaldus. Kuna varem registreeritud kaubamärk „VIGALA SASS“ on juba A. Heintalu enda poolt isiklikult üle antud taotlejale, on A. Heintalu testamenditäitja õigustatult leidnud, et A. Heintaluga seotud kaubamärkide registreerimine taotlejale tagab parimal viisil A. Heintalu tegeliku viimase tahte realiseerimise ning aitab parimal viisil kaasa A. Heintalu pärandvara terviklikkuse säilimise tagamisele. Eeltoodust tulenevalt ei ole ka vaidlustatud kaubamärgi registreerimise puhul taotleja nimele tegemist mitte pahatahtliku tegevusega, vaid A. Heintalu viimase tahte ja soovi elluviimisega.

Kokkuvõttes on taotleja seisukohal, et käesolevas asjas ei esine absoluutseid ega ka suhtelisi kaubamärgi õiguskaitset välistavaid asjaolusid. Seoses pahausksuse väitega selgitab taotleja, et kaubamärgi registreerimise otsuse vaidlustamisel, tuginedes absoluutsetele õiguskaitset välistavatele asjaoludele, peavad sellekohased väited olema ka absoluutselt üheselt tõendatud ning

üheselt mõistetavad. Vaidlustajad seda käesoleval juhul teinud ei ole. Vaidlustajad pole asjast huvitatud isikuteks KaMS § 42 lg 2 mõistes, kuivõrd (i) A. Heintalu pärandvara ei ole neile veel üle läinud ning (ii) testamenditäitja A. Kure on selgelt avaldanud, et kaubamärgi registreerimine taotleja nimele tagab parimal viisil pärijate huve ning pärandvara terviklikkuse. Eeltoodust tulenevalt leiab taotleja, et aluseid vaidlustuse rahuldamiseks ei esine ning palub jätta esitatud vaidlustuse täies ulatuses rahuldamata.

Seisukohale on lisatud (1) Kuressaare notar Marika Leius poolt 25.03.2015 koostatud ja tõestatud A. Heintalu testamendi tühistamine ja testament (not.reg nr 802); (2) Kuressaare notar Marika Leius poolt 22.11.2015 koostatud ja tõestatud testamenditäitja tunnistus (not.reg nr 3473); (3) testamenditäitja 07.02.2017 pöördumine Patendiametile; (4) testamenditäitja A. Kure lepingulise esindaja Vahur Krinali 15.05.2017 seisukoht.

05.10.2017 tegi komisjon vaidlustajatele ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 06.11.2017. Vaidlustajate taotlusel tühistati see tähtaeg, kuna vaidlustajad soovisid esitada täiendavaid seisukohti. Kuna vaidlustajad täiendavaid seisukohti ei esitanud kuni 01.02.2018, tegi komisjon vaidlustajatele korduva ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 01.03.2018. Vaidlustajate taotlusel tühistati see tähtaeg, kuna vaidlustajad soovisid esitada täiendavaid seisukohti.

3) 02.02.2018 esitasid vaidlustajad täiendavad seisukohad ja materjalid tõendamaks isikunime ALEKSANDER HEINTALU (ja ravitseja- ja autorinime VIGALA SASS) tuntust Eestis. Lisatud on suuremate raamatukogude ühiskataloogi ESTER väljavõte A. Heintalu publikatsioonide ning osade deponeeritud käsikirjade kohta (lisa 1). Lisaks on deponeeritud kõik ravimtaimede (ligi 22000 retsepti 3875-l leheküljel) ja doktoriväitekirjaga seotud käsikirjad Tartu Ülikooli raamatukogus. Peale A. Heintalu surma viisid J. Reinmets ja A. Kure omavoliliselt A. Heintalu elukohast ära juba avaldatud raamatute käsikirjad ja seni avaldamata elektromagneetikaga seotud raamatu käsikirjad.

Lisatud on esikaane ning esilehtede koopiad 13 raamatust, mille autorina on märgitud kodanikunimena A. Heintalu ning autorinimena Vigala Sass (lisa 2), nimelt „Minu ravi raamat“ I osa (1987-1988), „Minu ravi raamat“ II osa (1991), „Minu arengutee 2. osa. Kuidas ma saavutasin ülitundlikkuse“ (1992), „Taevakehade mõju tervisele“ (1992), „Minu ravi raamat. Kuidas ma ravisin rahvast“ III osa (1993), „Appi, „Vampiirid““ (1996), doktoritöö, trükis (2000), „Estide (tšuumide) hingestatud ilm“ (2001-2002), „Sassi raviraamat“, 2. osa (2005), „Sassi raviraamat“, 3. osa (2007), „Taimeravi põhitõed“ (2005), „Estide (tšuumide) hingestatud ilm“, 2. osa (2006), eepos „Kuldmamma!“ (2006), „Väeraamat“, 1. osa (2007), „Vigala Sassi taimeravi“ (2012). Eeltoodud materjalidest nähtub vaidlustajate hinnangul, et teoste autoriõigused kuuluvad autorile, nähtuvad ka kirjastajate andmed. Taotleja ei ole ühegi raamatu kirjastajaks, üksnes raamatu „Estide (tšuumide) hingestatud ilm“ (2002) puhul on MTÜ Robirohi märgitud trükkimise tellijana ning eepose „Kuldmamma!“ puhul on autor avaldanud tänu muuhulgas Jaak Reinmetsale (MTÜ Robirohi juhatuse liige) ja Helje Reinmetsale. Samuti on Väeraamatu, 1. osas (2007) tänatud perekond Reinmetsa ja äriühingut OÜ Monoliit.

A. Heintalu osales mitmetes raadio- ja telesaadetes, samuti on temast tehtud dokumentaalfilme. Loetelu hetkel teadaolevast: MINA OLEN VIGALA SASS, ETV (1990), Põllumajandusteadlane ja ravitseja A. Heintalu [Vigala Sass], vestlussaade Carte Blanche.1994.11.11, PERESAAD, Heidi Tammur, Fonoteegi nr RMARH-58869, EER (1996), VEIDIKE METSA POOLE, dokumentaalfilm, Peeter Simm (1998), PÄIKEST SASS, dokumentaalfilm, Helle Karis (2002), KÕP PERSONA, Fonoteegi nr ASCDR-3990, Eesti Raadio (2005), HALLO, KOSMOS! A. Heintalu 1/2 ja 2/2. Fonoteegi nr RMARH-47624, Raadio 2 (2001), VIGALA SASS, VIIMASED LINDID, dokumentaalfilm, Marianne Kõrver, arhiivi nr 2015- 003416-0001 (2016). (Viited: etv.err.ee/v/elusaated/saated/44c8434d-2225-4f77-b273-1e6bef31593c/mina-olen-vigala-sass-etv-1990, arhiiv.err.ee/vaata/peresaade-51410, www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/7115, www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/5687/, arhiiv.err.ee/vaata/kop-persona-kop-persona-aleksander-heintalu-vigala-sass/similar-143120,

arhiiv.err.ee/vaata/hallo-kosmos-aleksander-heintalu-1-2/similar-143120, arhiiv.err.ee/vaata/vigala-sass-viimased-lindid/latest jm). Vaidlustajad esitavad ka väljatrükiid veebis kättesaadavate raadio- ja teleasaadete ja dokumentaalfilmide kohta, mis puudutavad A. Heintalu (lisa 3): MINA OLEN VIGALA SASS, ETV (1990), PERESAADE, Heidi Tammur, EER (1996), VEIDIKE METSA POOLE, dokumentaalfilm, Peeter Simm (1998), PÄIKEST SASS, dokumentaalfilm, Helle Karis (2002), KÕP PERSOONA, Eesti Raadio (2005), HALLO, KOSMOS! Aleksander Heintalu 1/ 2 ja 2/2, Raadio 2 (2011), VIGALA SASS, VIIMASED LINDID, dokumentaalfilm, Marianne Kõrver (2016).

A. Heintalu alustas puude kolleksioneerimist alates 1968. aastast Vigalas ning jätkas seda tegevust aastast 1984 Saaremaal, Männisalus. Männisalus, oma põhilises elukohas jätkas ta kolleksiooni rikastamist, luues nüüd juba arboreetumi, mille eesmärgiks oli luua tugiala dendroloogilisteks vaatlusteks ja võõrpuuliikide säilitamiseks Eestis, mis annaks võimaluse edaspidiseks õppekasvatustöö korraldamiseks. Käesolevaks ajaks on tegu Saaremaa kõige liigirikkama puittaimede kogumiga, ekspertide hinnangul on selles 300 taksonit puittaimi. Istutuspäeviku andmetel on tehtud ca 800 erineva taksoni (ca 300 okaspuid ja 500 lehtpõõsaid) 7500 istutust. Arboreetum on ära märgitud Vabariigi Valitsuse 7.04.1998 korraldusega nr. 302-k kinnitatud istanduste nimekirjas kui teadusliku väärtusega istandus. Arboreetumi aladele valmis 1985. aastal kultusplats, mille ümber hakkas rahvas massiliselt tammesid istutama, sellest siis ka nimetus – Männisalu hiis-arboreetum (dendropark). Männisalu hiis-dendroparki on alates 80-ndate aastate lõpust külastanud sajad ja sajad ekskursioonid, keda on viidud mütoloogilistele ja dendroloogilistele õpperadadele. Dendropargi küsimust on ajakirjanduses mitmekülgset käsitletud, s.h vastava maa tagastamise ja kuuluvuse seisukohast (lisa 4, Postimees 07.06.2001 artikkel), kuid nii MÄNNISALU (A. Heintalu elukoht) kui ka HIIS-DENDROPARGI kinnistute omanikena on 08.11.2017 kinnistusraamatusse kantud vaidlustajad (lisa 5).

A. Heintalu kohta on avaldatud ka arvukalt artikleid ja lugusid, üldise kajastuse mahu tõendamiseks esitavad vaidlustajad väljatrüki Google otsingumootori esimestest lehekülgedest (lisa 6) ning arvukatest artiklitest näidetena mõnede artiklite väljatrükiid (lisa 7).

Tundes ravimtaimi ja nende toimeid, on A. Heintalu koostanud mitmeid retsepte peale taimsete ekstraktide ka erinevatele veinidele ja kangematele alkoholsetele jookidele nagu näiteks 1989 "Akva-vit"; 1991-1995 "Vigala Palsam" ja "Aleksandri Džinn"; 1999 "Kodu palsam"; 2000 "Sassi palsam"; "Vigala Sassi rammumesi", Mummi talu. Samuti tootis Vipis Vigala Sassi retsepti ja taimede baasil välja turguteid. Lisatud on näited toodetest ALEKSANDER GIN, VIGALA PASLAM, VIGALA SASSI RAMMUMESI (lisa 8).

Vaidlustajad esitavad ka nende ema E. Liivi 31.08.2015 kirja A. Heintalu pärimisasja menetlenuks notarile Marika Leis-ile ja 03.09.2015 kirja testamenditäita A. Kure-le, et anda aimu olukorrast ning testamenditäitja tegevusest pärijate „õiguste ja huvide kaitsmisel“ (lisa 9), mis lubavad kahtluse alla seada ka testamenditäitja heakskiidu asjakohasuse taotleja nimele, mis ilmselgelt ei ole pärijate huvides.

Vaidlustajad väljendasid kavatsust esitada sisulised ja õiguslikud seisukohad taotleja vastusele kas järgnevatel menetlusdokumentides või lõplikes seisukohtades.

Lisad: (1) ESTER väljavõte; (2) A. Heintalu raamatute materjalid; (3) A. Heintalu raadio- ja teleasaadete ja filmide materjalid; (4) Postimees 07.06.2001, Vald küsib Vigala Sassi dendropargi maad endale; (5) kinnistusraamatu väljavõte, MÄNNISALU (kinnistu nr 2237134), HIIS-DENDROPARGI (kinnistu nr 2237034); (6) Google otsing „Vigala Sass“; (7) A. Heintalu artiklid; (8) A. Heintalu tooted; (9) E. Liiv kirjad notarile ja testamenditäitjale.

24.04.2018 tegi komisjon vaidlustajatele ettepaneku esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 24.05.2018.

4) 24.05.2018 esitasid vaidlustajad lõplikud seisukohad. Vaidlustajad jäävad varem esitatud seisukohtade juurde. Lisaks märgitakse seoses taotleja väitega, et pärijate hulka kuulus ka B. Heintalu (vt testament), et taotleja püüab komisjoni eksitada – nagu nähtub ka pärimistunnistusest, ei ole B. Heintalu lõplike pärijate hulgas põhjusel, et ta loobus pärandist. E. Liiv esindab oma alaealisi lapsi. Täisealiste laste õigus oma õigusi ja huve kaitsta ei ole piiratud sellega, et nad saaksid seda teha ainult koos teiste pärijatega. Alaealiste laste esindamine ei ole selline „pärandvara käsutamise“ toiming, mis vaidlustajate hinnangul testamendiga välistatud või piiratud oleks. Vaidlustajad leiavad samuti, et A. Kure on pärijatele väljastatud pärimistunnistuse ja testamenditäitja tunnistuse kohaselt testamenditäitja, mitte eelpärija. Selline erinevus on põhjendatud sellega, et kuna A. Kurel ei olnud testamendi kohaselt õigust pärandvara käsutada, siis pärimisprotsessis ilmnenud A. Heintalu viimaseks tahteks oli määrata A. Kure pigem testamenditäitjaks kui eelpärijaks. Sellest, samuti ka testamendi p-st 2.4, pärimistunnistusest ning testamenditäitja tunnistusest ja PärS §-st 81 tuleneb, et testamenditäitjal ei ole õigust anda nõusolekut pärandvara hulka kuuluva kaubamärgi registreerimiseks kolmanda isiku nimele. Nõusolek kaubamärgi registreerimiseks on tagasivõtmatu ja selle tulemusena saab kolmas isik sõltumatuks kaubamärgi registreeringu omanikuks, mis välistab pärijate õiguse tulevikus seda kaubamärki ise kasutada ja registreerida seni, kuni kolmanda isiku nimel olev registreering on jõus. Vaidlustajad leiavad, et selleks, et vaidlustada pärandvara hulka kuuluva õiguse (registreerimata üldtuntud kaubamärk, õigus esitada kaubamärgitaotlus tulevikus) omandamine kolmanda isiku (taotleja) poolt kaubamärgi registreerimise läbi, ei eelda seda, et vaidlustajad oleksid vastava õiguse omanikuks. Piisab, et neil on huvitatus, et pärandvara ei kahjustataks ega vähendataks selle läbi, et kaubamärgi registreerib enda nimele kolmas isik ning seeläbi kahaneb nende pärandvara väärtus. Testamenditäitja tegevus lubada hoopis kolmandal isikul registreerida pärandvara hulka kuuluv kaubamärgiõigus enda nimele on vastuolus pärandvara heaperemeheliku valitsemise kohustusega ja kahjustab pärandvara säilimist (PärS § 81 lg 5). Selline käsutuskeeldu rikkuv tehing on tühine (TsÜS § 88). Lisaks, kuigi taotleja väidab, et testamenditäitjal on õigus antud vaidluse ulatuses pärandvara käsutada, siis see on ilmselgelt ekslik – ainuüksi juba testament välistas A. Kure käsutusõiguse pärandvara üle. Nagu nähtub ka PärS § 82 lg-st 1, peab *testamenditäitja pärijale välja andma pärandvara hulka kuuluvad esemed, mis on tema valduses ja mida ta ei vaja oma kohustuste täitmiseks*. Nii on vaidlustajad ka juba kantud kinnistusraamatusse vastavate kinnistute omanikena. Puudub alus väita, et testamenditäitja vajab nimesid A. Heintalu ja/või Vigala Sass ja/või kaubamärgiga seotud õigusi oma kohustuste täitmiseks ning seega võib eeldada, et ka need õigused (mis ei vaja üleminekuks eraldi toimingut) on tegelikkuses vaidlustajatele üle läinud. Samas, küsimus pärandi ülemineku pärijatele ei oma sisulist tähtsust küsimuses, kas vaidlustajad on asjast huvitatud isikud, ega ka selles, kas taotleja kaubamärk riivab ning rikub nende õigusi ja huvisid, kuna paratamatult on vaidlustajad antud õiguste lõplikud omanikud ning nende huviks on, et pärandvara säiliks ning et kolmandad isikud ega testamenditäitja ei kahjustaks pärandvara säilimist ega selle vähenemist.

Sisulist tähtsust ei oma ka põhjendused, miks testamenditäitja põhjustab või õigustab kaubamärgi registreerimist taotleja nimele, kuid ilmselgelt on selline põhjendus väär – kuidas saab pärandvara terviklikkust tagada sellega, kui pärandvara hulgast antakse osa õigustest kolmandatele isikutele. Vaidlustajad on ainsad pärijad ning ilmselge on, et pärandvara terviklikkus saab olla tagatud vaid siis, kui kolmandad isikud (kellega pärijatel ei ole mingit õiguslikku sidet) ei saa pärandvara ega sellega seotud õiguste omanikuks. Seega testamenditäitja tegevus kahjustab pärandvara säilimist ning tegemist ei ole heaperemeheliku pärandvara käsutamisega. Seega isegi kui lähtuda sellest, et pärandvara läheb üle pärijatele alles mõne aasta pärast, siis testamenditäitja tegevus toob kaasa selle, et pärijatele ei kuulu enam õigust ega otsustusõigust A. Heintalu nime ja kaubamärgi kasutamise üle, kuna need kuuluksid taotlejale või ükskõik millisele kolmandale isikule, kellele taotleja need üle annaks.

25.05.2018 edastas komisjon vaidlustaja lõplikud seisukohad taotlejale, teatades võimalusest esitada oma lõplikud seisukohad hiljemalt 26.06.2018.

5) 26.06.2018 esitas taotleja oma lõplikud seisukohad, milles jäädakse varasemate seisukohtade juurde. Taotleja märgib, et õiguslikke ja sisulisi vastuväiteid taotleja 15.05.2017 esitatud seisukoha ja seisukohale lisatud tõendite osas vaidlustajad enne lõplike seisukohtade esitamist ei esitanud. Vastavalt komisjoni põhimääruse § 18¹ lg-le 5 võib lõplikes seisukohtades viidata üksnes asjaoludele, mis kirjalikes seisukohtades esile toodi ja tõenditele, mis olid enne lõplike seisukohtade esitamise ettepanekut komisjonile esitatud. Kahetsusväärset pole vaidlustajad eeltoodud põhimõttest lähtunud, vaid on oma lõplikes seisukohtades esile toonud ning tuginenud ka asjaoludele, mida nad varem (st ei vaidlustusavalduses ega ka 02.02.2018 seisukohas) toonud polnud. Seetõttu tuleb need vaidlustuse läbivaatamisel jätta tähelepanuta. Eelkõige peab taotleja silmas järgmisi asjaolusid, mis vaidlustajad on esmakordselt esitanud alles lõplikes seisukohtades:

(i) B. Heintalu pole pärija, kuna ta loobus pärandist;

(ii) E. Liiv on oma alaealiste laste esindajana ühinenud vaidlustusavaldusega ja tegemist ei ole sellise pärandvara kasutamise toiminguga, mis vaidlustajate hinnangul testamendiga oleks välistatud või piiratud;

(iii) A. Kure on testamenditäitja, mitte eelpärija;

(iv) A. Kurel kui testamenditäitjal pole õigust anda nõusolekut pärandvara hulka kuuluva kaubamärgi registreerimiseks kolmanda isiku nimele;

(v) testamenditäitja tegevus lubada kolmandal isikul registreerida pärandvara hulka kuuluv kaubamärgiõigus enda nimele on vastuolus pärandvara heaperemeheliku valitsemise kohustusega ning kahjustab pärandvara säilimist; selline käsutuskeeldu rikkuv tehing on tühine;

(vi) puudub alus väita, et testamenditäitja vajab nimede ja/või kaubamärgiga seotud õigusi oma kohustuste täitmiseks ning seega võib eeldada, et ka need õigused (mis ei vaja üleminekuks eraldi toimingut) on tegelikkuses vaidlustajale üle läinud.

Oma 15.05.2017 seisukohas selgitas taotleja, et A. Heintalu on määranud A. Kure nii eelpärijaks kui ka testamenditäitjaks. Testamenditäitja ülesandeks oli hooldada ja valitseda A. Heintalu pärandvara kuni kõigi pärijate 22-aastaseks saamiseni. Täiendavalt on testamenditäitjal õigus võtta pärandi suhtes kohustusi ja käsutada pärandvara hulka kuuluvaid esemeid, kui see on testamenditäitja ülesannete täitmiseks vajalik (PärS § 81 lg 7) ning testamenditäitja ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses on testamenditäitjal õigus esindada pärijat või annakusaajat (PärS § 81 lg 9). Ülaltoodust on ilmne, et A. Heintalu usaldas oma viimase tahte avaldamise raames just A. Kuret selles, kas ja kuidas lahendada võimalikud pärandvara jagamise raames tekkida võivad küsimused, aga ka, kuidas hallata pärandvara. E. Liivil selles küsimuses eraldiseisvalt õigust ei ole – veelgi enam, A. Heintalu on testamendis selgelt välja öelnud, et E. Liivil pole õigust otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle. Taotleja jääb selle juurde, et ka testamenditäitja on avaldanud, et taotletud kaubamärgi registreerimisega taotleja nimele tagatakse kõige paremini testaatori viimast tahet ning seetõttu pole testamenditäitja ka nõus kaubamärgi registreerimisega pärijate nimele. Testamenditäitja on selgitanud, et on nõus, et kaubamärk on registreeritud taotleja nimele ning et A. Heintalu lastel on kaubamärgi „VIGALA SASS“ registreerimise õigus enda nimele alates 30.01.2015 [komisjoni hinnangul eksitus taotleja seisukohtades]. Testamendi tõlgendamisel tuleb lähtuda testaatori tegelikust tahtest (PärS § 28). Kui A. Heintalu on määranud, et (i) pärand läheb tema lastele üle alles 30.01.2025 ning (ii) E. Liiv ei päri tema järel ega saa otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle ning (iii) testamenditäitjaks on A. Kure, on ilmne, et ka vaidlustuse esitamisel ei saa E. Liiv esindada oma alaealisi lapsi pärandvarast tulenevate õiguste teostamisel ja/või üleüldse A. Heintalu viimse tahte avalduste tõlgendamisel. Kui A. Heintalu on A. Kure testamenditäitjaks määranud, on A. Kure õige inimene otsustama ning hindama seda, kelle nimele registreerida kaubamärgid ja kuidas paremini hallata pärandvara. Veelgi enam, nii nagu taotleja on selgitanud, ei ole taotleja mitte suvaline kolmas isik, kes soovib teadmata eesmärgil kaubamärke enda nimele registreerida, vaid tegemist on A. Heintalu enda poolt asutatud MTÜ-ga,

mille liikmeks oli ka A. Heintalu ise oma surmani. MTÜ moodustati aga selleks, et esindada A. Heintalu paremini erinevates suhetes ametkondadega ning MTÜ eesmärgiks oli ja on aidata kaasa A. Heintalu plaanide ja soovide ellu viimisel, tema tegevuse tutvustamisel, tema poolt kirjutatud käsikirjade väljaandmisel ja raamatute levitamisel; tema poolt rajatud dendropargi ja kultuseplatside ehitamisel ja hooldamisel ehk kõiges, mis puudutab A. Heintalu töid ja tegemisi. Tegemist ei ole ühinguga, millel puuduks ajalooline side A. Heintalu endaga või viimase usaldus. Vaidlustajad ei ole eeltoodule vastu vaielnud ega seda ümber ka lükanud. Eeltoodust tulenevalt ei ole vaidlustajate näol tegemist asjast huvitatud isikutega KaMS § 42 lg 2 tähenduses ning neil puudub vaidlustuse esitamise õigus. Vaidlustus tuleb jätta ainuüksi seetõttu rahuldamata.

Kaubamärgi registreerimine taotleja nimele ei kahjusta ühtegi varasemat õigust nimele ega isikuportreele. Taotleja on jätkuvalt seisukohal, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimine ei ole vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 6. Taotleja rõhutab täiendavalt järgmist. Vaidlustaja viited Pablo Picasso ja Georg Otsa kaubamärgi vaidlustes tehtud lahenditele pole asjakohased. Olukorras, kus taotleja tegutseb A. Heintalu elutöö elluviimisega, ei ole põhjendatud vaidlustajate väide, et kaubamärkide registreerimine oleks vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 6. Vaidlustajad pole esile toonud, veel vähem põhjendanud, kuidas taotleja poolt Vigala Sassi elutöö täideviimine oleks vastuolus heade tavadega või muul viisil kahjustaks A. Heintalu või Vigala Sassi head nime ja mainet. Seda muuseas olukorras, kus A. Heintalu ise oli vastava MTÜ asutaja ja selle liige oma surmani. Veelgi enam, ka vaidlustajate endi poolt viidatud komisjoni 18.07.2008 otsuses nr 897-o viitab komisjon, et õigustatud ei ole seisukoht, et tuntud (surnud) isikute nimede registreerimine kaubamärkidenäol on alati vastuolus heade tavadega. Eeltoodust järeldub taotleja hinnangul ka see, et isiku nimede registreerimisel kaubamärgina ei saa automaatselt eeldada, et selline registreerimine kahjustab varasemat õigust nimele või muud varasemat õigust (KaMS § 10 lg 1 p 6). Vaieldamatult tuleb iga kaubamärki käsitleda individuaalselt, arvestades konkreetse olukorraga kaasnevaid asjaolusid. Kõnealusel juhul tuleb arvestada sellega, et taotleja eesmärgiks on A. Heintalu elutöö ellu viimine ning A. Heintalu oli ise varasemalt loovutanud (samal eesmärgil) taotlejale ka kaubamärgi „VIGALA SASS“. Ka A. Heintalu testamenditajaja (s.o isik, keda A. Heintalu on usaldanud oma viimase tahte elluviimisel) on asunud seisukohale, et vaidlustatud tähise kaubamärgina registreerimine just taotleja nimele tagab parimal viisil testaatori tahte realiseerimise. Puuduvad igasugused mõistlikud põhjused, miks ülaltoodud asjaolusid arvesse võttes peaks vaidlustatud kaubamärgi registreerimine kahjustama A. Heintalu nime. Veelgi enam, arusaamatuks jääb, kas vaidlustajate hinnangul on vaidlustatud kaubamärgi registreerimine taotleja nimele vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-ga 6 või oleks mistahes asjaoludel ja mistahes isikute poolt (sh vaidlustajate endi poolt) vaidlustatud kaubamärgi registreerimine KaMS § 10 lg 1 p-ga 6 vastuolus. KaMS § 10 lg 1 p 6 eeldab suhtelist õiguskaitset välistava asjaoluna, et kaubamärk kahjustab varasemat õigust nimele jne. Vaidlustajad tuginevad aga KaMS § 10 lg 1 p 6 kontekstis nende (e pärijate) õiguste kahjustamisele – see aga pole KaMS § 10 lg 1 p 6 kohaldamise aluseks.

Taotleja jääb ka vastuolu osas KaMS § 10 lg 1 p-dega 1, 2 ja 3 oma seisukoha juurde. Vaidlustajad pole tõendanud, et neile kuulub üldtuntud kaubamärk ning et nad oleks need õigused omandanud märgi kasutamise käigus. Taotleja ei vaidlusta ega vaidle fakti üle, et A. Heintalu oli autor. Samas ei tekita ainuüksi (i) autoriks ja/või ravitsejaks olek, (ii) isiku kohta televisioonis saadete tegemine või temast artiklite kirjutamine või ka (iii) autoriõiguste olemasolu üldtuntust KaMS § 7 tähenduses, veel vähem ei tekita see üldtuntust nende konkreetsete kaupade ja teenuste klassides, milles vaidlustatud kaubamärk on registreeritud. Vaidlustajad pole esile toonud, veel vähem tõendanud, ühtegi KaMS § 7 lg-s 3 toodud asjaolu, mida tuleks üldtuntuse tunnistamisel arvestada. Kaubamärgiõigused omandatakse märgi kasutamise käigus, mitte üksnes selle kaudu, et tegemist on tuntud isikuga. Kaubamärgi kasutamise tegelikkuse hindamine peab põhinema nende faktide ja asjaolude kogumil, mille abil on võimalik kindlaks teha, kas kaubamärgi kaubanduslik kasutamine on tõeline, st eelkõige kaubamärgiga kaitstud kaupade või teenuste jaoks vastavas majandussektoris turuosa säilitamiseks või loomiseks põhjendatuks peetaval kasutamisel, kaupade või teenuste olemusel, turu omadustel, kaubamärgi kasutamise ulatusel ja sagedusel. Vaidlustaja pole neid

asjaolusid esile toonud, vaid tugineb vaidlustuse esitamisel KaMS § 10 lg 1 p-de 1-3 alusel üksnes sellele, et taotleja kaubamärk kordab A. Heintalu pärisnime. See pole aga KaMS § 10 lg 1 p-de 1-3 kohaldamise aluseks.

Kaubamärgi registreerimine pole toimunud pahauskselt. Taotleja jääb ka siin oma seisukoha juurde, rõhutades, et MTÜ Robirohi ei ole mitte suvaline kolmas isik, kes soovib teadmata eesmärgil vaidlustatud kaubamärki enda nimele registreerida, vaid tegemist on A. Heintalu enda poolt asutatud MTÜ-ga, mille eesmärgiks on A. Heintalu elutöö elluviimine. Vaidlustajad ei ole eeltoodule vastu vaieldud ega seda ümber lükanud.

Vaidlustajate viited taotleja ja A. Heintalu vahel sõlmitud rendilepingule tuleb jätta tähelepanuta, kuivõrd lepingu tähtaeg saabus juba eelmisel aastal ning seda ei ole pikendatud. Seega ei kasuta taotleja hetkel dendroparki rendilepingu alusel. Kohtupraktikas on pahatahtlikkuse all kaubamärgiomaniku suhtes kaubamärgi registreerimisel mõistetud eeskätt kaubamärgi registreerimist lubamatu konkurentsieelise saamiseks (kõlvatu konkurents, vt TlnRKO 2-05-16024). Käesoleval juhul pole tegemist aga sellise olukorraga, MTÜ eesmärgiks on Vigala Sassi elutöö elluviimine. Mistahes pahatahtlikkus selles küsimuses puudub.

Kokkuvõttes on taotleja seisukohal, et käesolevas asjas ei esine absoluutseid ega ka suhtelisi kaubamärgi õiguskaitset välistavaid asjaolusid. Seoses pahausksuse väitega selgitab taotleja, et kaubamärgi registreerimise otsuse vaidlustamisel, tuginedes absoluutsetele õiguskaitset välistavatele asjaoludele, peavad sellekohased väited olema ka absoluutselt üheselt tõendatud ning üheselt mõistetavad. Vaidlustajad seda käesoleval juhul teinud ei ole. Remargi korras peab taotleja vajalikuks juhtida tähelepanu ka sellele, et väär, paljasõnaline ja asjasse puutumatu on vaidlustajate väide, et peale A. Heintalu surma viisid J. Reinmets ja A. Kure omavoliliselt A. Heintalu elukohast ära juba avaldatud raamatute käsikirjad ja seni avaldamata elektromagneetikaga seotud raamatu käsikirjad. J. Reinmets on käinud viidatud talus pärast A. Heintalu surma ainult kolm korda ja kõik need korrad koos E. Liiviga: (i) V. Sassi põletusriitus, (ii) V. Sassi tuha merre puistamine ning (iii) veel üks kord E. Liiviga. J. Reinmets on taotleja juhatuse liige ning A. Kure on A. Heintalu testamenditäitja. Testamenditäitja A. Kurega pole J. Reinmets talus käinud ei V. Sassi eluajal ega ka pärast surma. Taotleja on juba varem selgitanud enda seotust ja eesmärki A. Heintalu plaanide ja soovide elluviimisega, mistõttu ei ole A. Heintalu käsikirjade omamise näol tegemist omavolilise tegevusega. Kõik J. Reinmetsa käes olevad käsikirjad on andnud talle A. Heintalu isiklikult või saatnud kolmandate isikute kaudu juba enne oma surma. Taotleja palub ka tähelepanuta jätta vaidlustajate lisas 9 toodud e-kirjavahetuse notarile ja testamenditäitjale. Seda eelkõige seetõttu, et viidatud e-kirjad sisaldavad E. Liivi isiklikku subjektiivset nägemust ning teiseks seetõttu, et A. Heintalu oli eraldi testamendis määranud, et E. Liivil ei ole õigust tema vara pärida ega otsustada nende ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle. Seega ei ole võimalik välistada, et nii vaidlustusavaldus kui ka emotsionaalsed e-kirjad notarile on tingitud eelkõige E. Liivi isiklikust pettumusest testamendi osas.

24.08.2018 alustas komisjon lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad

Komisjon, hinnanud menetluses esitatud seisukohti ja tõendeid, leiab järgmist.

1) Vaidlustajad vaidlustasid Patendiameti otsuse registreerida taotleja MTÜ Robirohi nimele kaubamärk „Aleksander Heintalu ALEKSANDER HEINTALU“ (taotlus nr M201600067 klasside 5, 33 ja 41 loetletud kaupade ja teenuste suhtes. Vaidlustusavaldus esitati samal ajal ka kaubamärgi „Vigala Sass VIGALA SASS“ (taotlus nr M201600066) registreerimise vastu samale taotlejale samade kaupade ja teenuste suhtes (vaidlustusavaldus nr 1696), mille komisjon on lahendanud eraldi otsusega.

Vaidlust ei ole selles, et vaidlustatud kaubamärk reprodutseerib Aleksander Heintalu (1941-2015) pärisnime. Vaidlus on selles, kas kõnealune nimi on käsitatav üldtuntuse tõttu kaitse omandanud

kaubamärgina, millal ja milliste kaupade ja/või teenuste suhtes see on toimunud ning kellele see kaubamärk kuulub.

2) Vaidlust ei ole selles, et vaidlustajad on A. Heintalu lapsed. Kaks vaidlustajat olid vaidlustusavalduse esitamise ajal täisealised. Kaks ülejäänud vaidlustajat olid vaidlustusavalduse esitamise ajal alaealised ning nende nimel on vaidlustajaid esindavale patendivolnikule volitused andnud nende ema E. Liiv. Taotleja on korduvalt tähelepanu juhtinud sellele, et E. Liivil puuduvad õigused oma alaealiste laste esindamiseks A. Heintalu pärandit puudutavates küsimustes, kuna A. Heintalu testamendiga on määratud, et E. Liivil ei ole õigust testaatori vara pärida ega otsustada testaatori ja E. Liivi ühiste laste seadusliku esindajana pärandvara üle.

Komisjon märgib, et vaidlus selles, kas kahe alaealise vaidlustaja nimel antud volitus patendivolnikule on õiguspärane, ei oma antud küsimuses tähtsust, kuna kaks täisealist vaidlustajat on patendivolnikule andnud volituse oma nimel ja selle õiguslikkuses ei ole kahtlust. Komisjon peab samuti küsitavaks seda, kas testamendiga on võimalik piirata alaealiste laste seadusliku esindaja pädevust oma laste esindamisel. Perekonnaseaduse § 120 lg 1 kohaselt on hooldusõiguslik vanem lapse seaduslik esindaja ning seadus ei sätesta, et seda üldist esinduspädevust oleks võimalik ühepoolse tahteaktiga, nt testamendiga piirata. Lisaks ei ole E. Liiv kahe alaealise vaidlustaja esindajana kuidagi „pärinud“ testaatori vara või „otsustanud“ testaatori pärandvara üle – mida testament keelab – ega ilmselt kavatsenud seda teha.

3) Vaidlust ei ole selles, et A. Heintalu on korraldanud oma vara pärimise notariaalse testamendiga, mida sisaldav notariaalakt kannab kuupäeva 25.03.2015, mille ära kiri on esitatud komisjoni menetluses taotleja seisukoha lisana 1 ning mida ei ole komisjonile teadaolevalt vaidlustatud. Testamendi kohaselt päri vad testaatori vara järelpärijatena tema viis last tingimusel, et noorim päri ja on saanud 22-aastaseks. Eelpärijaks ja testamenditäitjaks on määratud A. Kure. Komisjon viitab, et testamendi kohaselt on eelpärijal keelatud käsutada pärandvara hulka kuuluvat vara. Testamenditäitjal on testamendi kohaselt ülesanne hooldada ja valitseda pärandvara kuni kõigi pärijate 22-aastaseks saamiseni, kuid tal on keelatud võõrandada või koormata pärandvara kuni kõigi pärijate 22-aastaseks saamiseni.

A. Heintalu suri esitatud materjalide kohaselt 19.08.2015.

Vaidlustajad on esitanud vaidlustusavalduse lisana 4 ära kirja pärimistunnistusest, mida sisaldav notariaalakt kannab kuupäeva 23.12.2015, mille kohaselt on vaidlustajad testaatori kaaspärijad. Notari selgituse kohaselt on pärandaja määranud testamenditäitjaks A. Kure. Pärijatele lähevad üle kõik pärandaja õigused ja kohustused. Eelpärimise või tingimusliku järelpärimise korra kohta ei sisalda pärimistunnistus informatsiooni.

Taotleja on oma seisukoha lisana 2 esitanud ära kirja testamenditäitja tunnistusest, mida sisaldav notariaalakt kannab kuupäeva 22.11.2015 ning mille kohaselt on testamenditäitjal A. Kurel õigus mh võtta pärandi suhtes kohustusi ja käsutada pärandvara hulka kuuluvaid esemeid, kui see on testamenditäitja ülesannete täitmiseks vajalik. Testamenditäitja kohustusena on nimetatud täita annakuid jm testamendist tulenevaid kohustusi (komisjoni hinnangul ei tulene testamendist taolisi kohustusi), pärandvara jagada, kui pärandaja sellise kohustuse tegi (komisjoni hinnangul ei teinud), oma ülesannete täitmiseks vajalikku pärandvara heaperemehelikult valitseda ja tagada selle säilimise, võtta pärandvara hulka kuuluva eseme oma valdusesse või tagada muul viisil selle eraldamise päri ja varast, kui see on testamenditäitja ülesannete täitmiseks vajalik (komisjon selliseid ülesandeid ei ole tuvastanud), samuti oma tegevusest pärijatele aru anda.

Vaidlustajad on esitanud oma lisaseisukoha lisana 5 kinnistusraamatu väljavõtte, mille kohaselt on pärandvarasse kuulunud kinnistute omanikena raamatusse kantud vaidlustajad.

Komisjon võtab teadmiseks vaidlustajate esitatud teabe, mida toetavad ka varem esitatud tõendid, et B. Heintalu ei ole A. Heintalu pärijate hulgas.

Komisjon järeldab esitatud pärimistunnistusest ja kinnistusraamatu väljavõtetest, et vaidlustajad on A. Heintalu pärijatena pärandi vastu võtnud, testamendi punktid, mis puudutavad eelpärimist, on aga jäänud kohaldamata. Komisjonil ei ole andmeid, et A. Kure oleks tunnistanud A. Heintalu eelpärijaks.

4) Vaidlust ei ole selles, et testamenti tuleb tõlgendada kooskõlas testaatori tegeliku tahtega. Testamendi p 2.1 kohaselt määras pärandaja „kogu oma vara, mis kuulub [talle] või mille üle [tal] on õigus otsustada [tema] surma päeval, ükskõik kus see asub või millest koosneb, sealhulgas [tema] raamatukogu ja autoriõigused, järelpärijateks“ oma viis last. Testamendi p 2.4 kohaselt eelpärija „ei või käsutada pärandvara hulka kuuluvat vara“. Seega ka juhul, kui E. Kure oleks tunnistanud eelpärijaks, on tema kui eelpärija suhtes siduv keeld käsutada pärandvara. Kuna vaidlustusavaldus puudutab muu hulgas õigust nimele (selles vaidluses pseudonüüm) ja väidetavalt üldtuntud kaubamärki, mille kohta eraldi korraldust testamendis ei ole, tuleb üldist korraldust lugeda siduvaks ka õiguse nimele ja kaubamärgi suhtes.

Kaubamärgiõigus ei võimalda tingimuslikku või tähtajalist kaubamärgi omandit kuni järelpärijate 22-aastaseks saamiseni, mida taotleja väidab olema vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks eelpärija poolt loa andmise motiiviks. Sisuliselt on taolise loa andmise korral tegemist pärandi käsutamisega, mille tulemusena osa pärandvarast läheb püsivalt kolmanda isiku, st taotleja omandisse. Komisjoni hinnangul puudub eelpärijal ja testamenditäitjal sellise loa või nõusoleku andmise õigus ning see on järelikult tühine luba või nõusolek.

5) Eespool on määratletud vaidlusaluse küsimusena, kas A. Heintalu pärisnimi on käsitatav üldtuntuse tõttu kaitse omandanud kaubamärgina, millal ja milliste kaupade ja/või teenuste suhtes see on toimunud ning kellele see kaubamärk kuulub. On üldteada, et füüsiliste isikute pärisnimesid on korduvalt kasutatud kaubamärgina ning seega ei ole kahtlust, et ka A. Heintalu nimi on põhimõtteliselt kasutatav ja kaitstav kaubamärgina.

Komisjon peab esitatud materjalide alusel küllaldaselt tõendatuks, et A. Heintalu kasutas oma nime nii eraldi kui koos kui paralleelselt pseudonüümiga Vigala Sass oma kaupade ja teenuste eristamiseks muude isikute sarnastest kaupadest ja teenustest. Üldtuntuse tunnistamiseks on KaMS § 7 lg 4 kohaselt piisav, kui kaubamärki tunneb valdav enamus vähemalt ühte sama paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud sektorisse kuuluvatest isikutest. Esitatud tõenditest nende kogumis nähtuvalt on A. Heintalu nimi kaubamärgina omandanud tuntuse nii kaubamärgiga tähistatud kaupade või teenustega analoogiliste kaupade või teenuste tegelike ja võimalike tarbijate sektoris kui ka nende kaupade või teenustega tegelevas ärisektoris, kelleks ravitseja puhul tuleb lugeda eelkõige tema kolleege ja konkurente, aga samuti tema kui autori tööde kirjastajaid, levitajaid ja nende kolleege ja konkurente. Komisjon oma KaMS § 7 lg 2 sätestatud pädevuse piirides loeb sellest tulenevalt kaubamärgi „Aleksander Heintalu“ üldtuntuks hiljemalt 2003. aasta seisuga ja jätkuvalt ning peab vajalikuks selle üldtuntuse asjaolude täpsustamist Patendiameti menetluses.

Kui kuni A. Heintalu surmani kasutas üldtuntud kaubamärki „Aleksander Heintalu“ oma kaupade ja teenuste eristamiseks tema ise, siis pärandi avanemise järel kuulub see õigus pärijatele ehk vaidlustajatele.

Seega leiab komisjon, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimisel Patendiameti otsuses märgitud mahus ja ulatuses on identsete või sarnaste kaupade ja teenuste osas tõenäoline taotleja kaubamärgi äravahetamine vaidlustajatele kuuluva üldtuntud ja varasema kaubamärgiga, sh selle assotsieerumine varasema kaubamärgiga, erinevate kaupade ja teenuste osas aga – niivõrd kuivõrd on tegu valdavale osale Eesti elanikkonnast tuntud märgiga – on varasema kaubamärgi kahjustamise oht. Varasema üldtuntud kaubamärgi omanikud ei ole nõustunud hilisema, taotletud kaubamärgi registreerimisega, vaid vaidlevad sellele vastu. Seega on vaidlustatud kaubamärgi registreerimine vastuolus KaMS § 10 lg 1 p-dega 1, 2 ja 3.

6) A. Heintalu pärisnimi on (tuntud) isiku nimi või muu varasem õigus (mh autorinimest tulenev õigus) KaMS § 10 lg 1 p 6 tähenduses. Komisjon jäeldab A. Heintalu testamendist, mille kohaselt kogu vara läheb üle pärijatele, ja vaidlustajate viidatud seadustest, eeskätt PS §-dest 19, 26 ja 32 nende koostoimes ning AutÕS §-dest 12 ja 44, et vaidlustajatel on õiguslik huvi ära hoida seda, et nende isa pärisnimi muutuks kõigi vaidlustatud kaubamärgi registreeringus märgitud kaupade ja teenustega seoses taotleja omandis olevaks kaubamärgiks.

KaMS § 10 lg 1 p 6 realiseerimiseks peab kaubamärgi kasutamine kahjustama varasemat õigust nimele või muud varasemat õigust. Komisjon nõustub taotlejaga, et iseenesest isiku nime registreerimine kaubamärgina kolmanda isiku poolt enda omandisse ei ole võrdsustatav selle nime kahjustamisega ning ei peaks eeldama ka taotlejapoolset taolise kahjustamise kavatsust, arvestades taotleja isikut ja põhikirjalist eesmärki. Samuti tuleb eristada nime või autorinime kaitset pärijate huvide kaitsest.

Komisjon peab kohaseks küsida, kas A. Heintalu oleks elades nõustunud oma nime kolmanda isiku nimele registreerimisega. On teada, et talle kuulus vähemalt kaks registreeritud kaubamärki, mille sisuks oli ta pseudonüüm. Ühe nendest võõrandas ta eluajal taotlejale, teise kaitset laskis lõppeda. Seega ei välistanud ta põhimõtteliselt ei pseudonüümi kaubamärgina registreerimist ega ka sellise kaubamärgi kuulumist kolmandale isikule. Tema pärisnime terviklikul kujul ei olnud ta eluajal kaubamärgina registreeritud. Ei saa teada, kas ta oleks nõustunud lisaks taotletud kaubamärgi registreerimisega; selle otsustamise pädevus on üle läinud pärijatele. Pärijad ei ole nime kaubamärgina registreerimisele nõusolekut andnud, vaid vastupidi selle vaidlustanud. A. Heintalu testament ei sisalda eraldi korraldusi pärisnime kaubamärgina registreerimise kohta.

Eeltoodut arvestades leiab komisjon, et ilma õigustatud isikute loata nende isa pärisnime kaubamärgina registreerimine kolmanda isiku poolt toob vältimatult kaasa nime muutumise tsiviilkäibes olevaks varaliseks hüveks, mida kaubamärk oma olemuselt on – seda võib litsentseerida, müüa, pantida jne. Seega on nime kolmanda isiku poolt kaubamärgina registreerimisel alati oht, et õigus nimele või muu varasem õigus saab realselt kahjustatud, ära kasutatud või trivialiseeritud.

Seetõttu peab komisjon vaidlustatud kaubamärgi registreerimist vastuolus olevaks ka KaMS § 10 lg 1 p-ga 6.

7) Kuna komisjon on pidanud vaidlustusavalduse rahuldamisele kuuluvaks KaMS § 10 lg 1 p-de 1, 2, 3 ja 6 alusel, ei ole vajalik hinnata taotluse väidetavat pahauskust, kuivõrd see ei mõjutaks vaidlustusavalduse rahuldamist.

Tulenevalt eeltoodust, võttes aluseks tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61 lg-d 1 ja 2, KaMS § 10 lg 1 p-d 1, 2, 3 ja 6, § 41 lg 3, komisjon

o t s u s t a s:

vaidlustusavaldus rahuldada, tühistada Patendiameti otsus kaubamärgi „Aleksander Heintalu ALEKSANDER HEINTALU“ (taotlus nr M201600067) registreerimise kohta ning teha Patendiametile ettepanek jätkata menetlust komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Vaidlustusavalduse menetlusosaline, keda ei rahulda komisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi teise menetlusosalise vastu kaubamärgi õiguskaitset välistava asjaolu või selle puudumise kindlakstegemiseks kolme kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Hageja teavitab viivitamata komisjoni hagi esitamisest.

Kui hagi ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui hagi esitatakse, kuid kohus ei võta hagi menetlusse, jätab hagi läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

Allkirjad:

T. Kalmet

H.-K. Lahek

S. Sulsenberg